QƏDİR RÜSTƏMOVUN OV MACƏRALARI VƏ YOLUMUZUN ÜSTÜNƏ ÇIXAN QARA PİŞİK

Bu yazının ərəblərin ov eləməsi ilə bağlı heç bir əlaqəsi yoxdu. Elə baxıram ki, mətbuat və sosial şəbəkələr hamısı ovdan yazır, ovçuluqdan yazır. Və ümumiyyətlə, ovçuluğu vəhşilik adlandıranlar da var.

Mən də ov həvəskarıyam. Əvvəllər çox gedərdim, amma ov yoldaşlarımın bəziləri rəhmətə getdiyindən, bəziləri isə mənim kimi yaşlaşdıqlarına görə son illər ov məni maraqlandırmır, hərdən ürəyimdən keçsə də.

Hətta İctimai Televiziya bir zamanlar mənimlə bağlı "Ovçu" adlı sənədli film çəkmişdi. Məndən əvvəl də Vaqif Səmədoğludan çəkmişdilər.

Vaqif Səmədoğlu əsl ovçu idi, quşu gözündən vururdu. Amma onunla bir yerdə ova getmək qismət olmadı.

Ov dünyanın ən gözəl istirahətidi. Ovdan aldığın ləzzəti heç nə əvəz edə bilməz. Hətta Cenifer Lopez də.

Ovçuluğu atamdan öyrənmişəm. O vaxtlar doğulduğum kənddə ov quşlarını sapandla da vurmaq olardı. İndi lampayla da axtarsan tapmazsan. Tüfəngi götürüb çıxardı elə kənddəki bağımıza, iki-üç turac vurardı. Ya da kənddən çıxardı taxıl zəmilərinə, bildirçin vurardı. Mənə də güllə atmağı öyrədərdi. Biz Ağdama köçəndən sonra atamın Ağcabədidəki sovxozundan Ağdama iki yol gəlirdi - biri Hindarxdan, biri də Haramıdan, Mərzilidən. Haramı yolu ağır yol idi, yeni kənd yolu. Əvvəllər iş yeri Ağdamdan uzaq olduğundan həftədə bir dəfə gələrdi. Hər dəfə gələndə də ya iki-üç turac, ya da iki-üç kəklik gətirərdi. Yeni evimizdən ov quşu əskik olmazdı. Anam ov əti yeməzdi. Çox qəribədir ki, xanımım da ov əti yemir.

Atamın tüfəngi həmişə maşında yanında olardı. Sürücüsü öyrənmişdi necə sürsün ki, atama yön versin.

Ağdama köçəndən sonra atam heç vaxt məni ova aparmadı, amma...

Amma... Universitetə qəbul olunandan sonra Ağdamdakı dostlarım - Xallı Şahin və Tahir abi məni Qədir Rüstəmovla tanış elədilər. Həmin vaxt mən Qədirdən nə isə yazırdım. Elə yazdım da, 18 yaşım vardı - "Evləri köndələn yar" povesti. Düzdür, povest "Ulduz" jurnalında 10 ildən sonra çap olundu. Bəxtiyar Vahabzadənin təqdimatına baxmayaraq, 1971-ci ildə "Ulduz" jurnalının baş redaktoru Əhməd Cəmil çap eləmədi ki , komsomolçu komsomolçunu bıçaqlayır. 10 il sonra da çap eləmək istəmirdilər, sonra Anarın qorxusundan çap elədilər.

Həm Xallı Şahin, həm də Tahir abi (qeyri-adi adam idi, cavan rəhmətə getdi, elə Qədir kimi əti acıydı. Arıq, vurub-tutmağı bilməyən bir oğlan idi, amma Ağdamın özündən deyən cavanları onu görəndə ayağa durardular) dedilər ki, Qədiri yaxından tanımaq üçün gərək onunla ova gedəsən, yol yoldaşı olasan.

Ondan əvvəl Məşədi Nərimanın oğlu Aydın Mehrəliyev (Qədir Rüstəmovun çəpər qonşusu) məni aparmışdı Qədirin yanına ki, bu dostumuz səndən povest yazmaq istəyir. O da baxmışdı ki, çəlimsiz bir uşaq, Anar deyil, İsi Məlikzadə deyil, Seyran Səxavət deyil mənlə bir az məzələnmişdi və demişdi ki, getsin yazsın da, mən nə deyirəm ki. Yəni məni, belə deyək də, qəbul eləməmişdi.

Amma elə ki, Tahir abiylə getdik, məni qəbul elədi. Mənim də ova qoşulmağıma razılaşdı. Həm də dedi ki, ə, noldu povestin?

Bu povestlə bağlı çox məsələ var, sizi yormaq istəmirəm. Mən Qədirə necə izah edəydim ki, heç vaxt komsomolçu olmayan Qədiri heç vaxt komsomolçu olmayan bir qonşusu bıçaqlayıb və sair və ilaxır.

Və beləliklə, Qədir Rüstəmovla bizim dostluğumuzun kökündə ov dayandı.

Qədir də adətən balığa gedəndə Ağcabədidəki kanallara və ya Kürə, ov ovlamağa getmək istəyirdisə Ağgöl tərəfə üz tutardı. Qədirin ən çox sevdiyi balıq ovu idi. Tilovunu atardı kanala, ya Kürə və saatlarla sakit oturub gözləyirdi ki, nə vaxt balıq çıxacaq.

Mən tələbəydim, amma Qədir mənə "Müəllim" deyə müraciət edərdi.

- Məllim, o balıq ki düşür ey, tilovu ki çəkirəm ey, elə bil ordan fil çəkirəm.

Qədir əti acı adamdı. Onla ünsiyyət qurmaq çətindi. Söhbətimiz bəzən tuturdu. İlk dəfə balıq ovuna gedəndə dedi:

- Məllim, sən get məndən əlli metr o tərəfdə tilov at.

Öz yanında heç kimi görmək istəmirdi. Ona görə yox ki, yanındakılar onun tutacaqları balıqlara şərik ola bilərdilər. Ona görə ki, tək qalmaq istəyirdi. Bəzən bir-iki saat tilovuna heç nə düşməzdi. Amma onun vecinə deyildi. Əslində Qədir balığa hamıdan qaçmaq üçün gedirdi. Bu yalan dünyadan, mənasız insanlardan qaçmaq üçün. Gedirdi və özüylə, Allahıyla tək qalırdı. Necə ki insanlar namaz qılanda Allahıyla tək qalmaq istəyir, Qədirin də Allahıyla tək qalmağı həmin o balıq tutmağı idi. İlahi, görən Qədir o saatlarda nə düşünürdü və beynində hansı "namazı" qılırdı?

Bir dəfə yenə Ağcabədidə kanalda balıq tuturuq, təbii ki, hamımız Qədirdən qırx, əlli metr aralıyıq. Uzaqdan bir səs gəlir:

- Ay Məhəmməd ey, ay Məhəmməd ey...

Qədir qalxdı ayağa və başladı yarım kilometr uzaqlıqdakı körpüyə getməyə.

- Qədir, haraedirsən?

- Ə, görmürsən bağırır, balıqları qaçırır. Gedim deyəm ki, bağırma.

Əslində həmin səs balığı qaçıra bilməzdi. Qədirin "namazını" pozmuşdu, Qədirlə Allahın arasına girmişdi.

Qəribəydi ki, Qədirin tilovuna daha çox balıq düşürdü. Qədir o balıqların hamısını evə aparmazdı, qonum-qonşuya paylayardı, iki-üçünü də ailəsinə verərdi.

Qədirlə birinci dəfə ova gedəndə tutduğu bütün balıqları mənə bağışladı. Dedi ki, adətdi, ilk dəfə ova gələnə bütün ovlar hədiyyə olunmalıdı. Dedim, Qədir, bir belə balığı neyləyirəm? Dedi ki, sən də apar payla qonşularına, de ki, özüm tutmuşam. Mən həmin gün valideynləri iclasa çağırılacağı üçcə dənə balıq tutmuşdum.

Qayıtdıq Ağdama. Sarıcalıda tutduğumuz balıqlardan Süleymanın pavilyonunda bir neçəsini qızartdırıb yedik. Təbii ki həm də içki məclisi oldu.

Onda mən içki içmirdim. Biləsiniz, Qədir də içki sevən deyildi. Hərdən çayına 20-30 qram konyak qatıb içirdi.

Mənim içki içmədiyimi görüb dedi:

- Məllim, sən nə ağıllı oğlansan? Məndən məsləhət, heç vaxt içmə. İçməsən böyük yazıçı olassan.

Üstündən illər keçdi. Bir gün Qədir öyrəndi ki, mən də hərdən içirəm.

Dedi:

- Bu gitara çalanlar eşidiflər ki, Rəmiş nəşə çəkir, başlıyıflar nəşə çəhməyə ki, Rəmiş olsunlar, amma hamısı dəmiş oldu. İndi yəqin sən də eşitmisən ki, yazıçılar, şairlər içib Səməd Vurğun olajaxlar, amma hamısı durğun oluf. İşmə!

Qədir daha çox balıq ovuna gedirdi. Çox az hallarda Ağgölə ördək vurmağa gedərdi. İlk dəfə mənimlə Ağgölə quş ovuna gedəndə də vurduqlarını mənə bağışlamışdı.

Ova gedəndə hamı çalışırdı ki, Qədirin maşınına minsin. Çünki yolda Qədir nə isə oxuya bilərdi. Mənim səsim yoxdu. Amma dostlar başlayardılar hərə bir ağız oxumağa ki, Qədiri də cuşa gətirsinlər. Amma keçməzdi. Qədir oxumaq istəmirdisə, başına avtomat dirəsən də oxumazdı.

Deyirdi:

- Ə, səsinizin kal yerinə salıf özünüzü yormuyun, oxumeyjam.

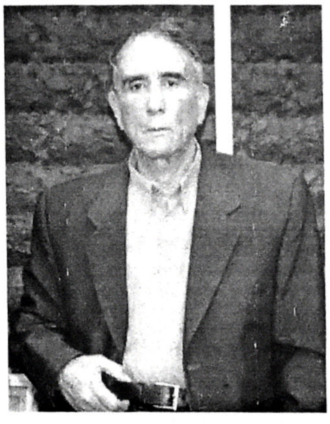

Amma bir də görürdün ki, asta-asta başladı oxumağa.

Bilmirəm Ağdam uşaqlarında həmin lent durur, yoxsa yox, görürdün oxuyur və birdən kimsə yanından keçən maşın pis sürür, ona bir babat söyür:

- Ay sənin ananı...

Qədirin həmin söyüşləri də bal kimiydi. Və onu da hansısa oxuduğu muğam üstə deyirdi.

Qədirin səs kökləməyindən xəbəriniz varmı?

Mən ilk dəfə bunu İsa bulağında gördüm. Üzünü tuturdu dərəyə və muğam üstündə deyirdi:

- İs-ma-yıl, ay İs-ma-yıl, ay İs-ma-yıl...

Sonra boğazını arıtlayırdı, bir də çağırırdı:

- İs-ma-yıl...

Və sonra başlayırdı da. Hamını, o meşələri də, İsa bulağını da o dərələri də yığırdı səsinin içinə və qaranquşu ki yuvadan açıb buraxırsan ha, o səsi də açıb buraxırdı bütün dünyaya. İlahi, bu nə idi?

***

Dorik adlı bir idman müəllimi vardı, erməni idi. Şəhərdə az-çox hörməti də vardı, həm də ovçuydu. Biz iki əmioğlu çəpər üstə dava edirik, amma ermənilər yeddi arxa dönənlərini tapıb bir-birilərinə dayaq dururlar.

Şarl Aznavurun altıncımı-yeddincimi babası erməni idi, qazandığını tökürdü Ermənistana, Qarabağa. Amma Rober Osseyn bizə müharibə vaxtı və ya müharibədən sonra qaçqınlarımıza bir şirniquş göndərməmişdi cəhənnəm, heç bir dəfə də xeyrimizə bir söz söyləmədi.

Nə isə... Bu Dorikin İtaliyada yeddi arxa dönənindən bir qohumu vardı. Tez-tez Dorikə müxtəlif hədiyyələr göndərirdi. Bir dəfə də bir ov tulası göndərmişdi. O da fors eləmək üçün Qədiri qonaq çağırır və tulasını nümayiş etdirir. O tulanı mən də görmüşdüm. Doğrudan da qeyri-adi bir cins idi.

İtin pasportunu da Qədirə göstərir. Deməli, pasportda itin də yeddi arxa dönəninin adı, nə bilim cinsi, deyəsən, hətta doğum tarixi də vardı.

Qədir pərt olur, amma özünü o yerə qoymur. Deyir ki, Dorik bir öz pasportunu da götür görüm. Təbii ki, Dorikin pasportunda adıdı, atasının adıdı, bir də doğum tarixidi. Pasportları yanaşı qoyub deyir:

- Dorik, itiyin nəsli sənin nəslindən nə qədər qədimiymiş?!

Amma Qədir heç vaxt Doriklə ova getmirdi. Dorik yalvarırdı ki, Qədir, bir dəfə mən də sənlə gedim ova, Qədir də deyirdi:

- İtin sənin kimi döyül, nəsilli-köklü itdi, istiyirsən ver onu aparım.

Qədirinki heç kimlə tutmurdu, bircə Tahir abidən başqa. O dövrlər "abi" sözü yox idi. Mən indi yazanda "abi" yazıram, çünki Ağdamda hamı ona böyük qardaş kimi baxırdı. O da Qədir kimi çox danışmağı sevməzdi. Ona görə də Qədirlə onunku tuturdu, çünki iki-üç saat oturub balıq tutardılar, dinməz-söyləməz. Xallı Şahinlə dostuydu, amma həmişə onu sancardı. Çox cavan öldü, Ağdamsızlığa dözmədi.

Ağdam işğal olunandan sonra Qədir day toylara getmirdi, daha dəqiq desək, toy aparmırdı. Yaxın dostları öz toylarına qonaq kimi dəvət edəndə xahiş-minnətdən sonra bir ağız oxuyardı, amma könlü istəsə. Deyəsən, day heç ova da getmirdi.

Bir gün Xallı Şahin dedi ki, gedək Qədiri tapaq, aparaq bir ova, könlünü açaq. Getdik Oğuza, Qədiri tapdıq. Qayıdanda Zərdab yoluyla qayıtdıq. Körpünü keçəndən sonra Yastı yol adlı bir kənd var. Əsas küçəsi kəndi iki yerə bölür. Kür tərəfi Zərdabındı, alt tərəfi Ağcabədinin. Deməli, qardaşlardan biri zərdablıdı, biri də ağcabədili. O vaxt bu kəndi hansı axmaq bölüb, amma sonra da heç bir ağıllı buna bir əncam çəkməyib.

Xallı Şahinin həmin kənddə Paşa adlı bir dostu var, elə hamımız onun xətrinə çox istəyirik. Xətirli-hörmətli kişidi. Elə olub ki, iki maşın adam gecə evinə qonaq getmişik durub qoyun kəsib, yemək-içmək, sonra da hamı yıxılıb yatıb orda. Kəndin Ağcabədi tərəfində yolun qırağında bir yeməkxanası var. Maşınları orda saxladıq. Bizi elə qarşıladı ki, elə bil yüz ildi görmür. Səhər-səhər idi, bir, çay içdik, nə qədər elədi oturmadıq. Şahin dedi ki, sən axşama hazırlıq gör, həm balığımız olacaq, həm də sənə bu dəfə qaz vurub gətirəcəm.

Paşa kişi:

- Ə, Tulaya samovar aparmazlar. Kürün qırağında yaşayan mənəm, amma vura bilsəniz qaz demirəm, üç-dörd dənə turac gətirsəniz sizə yaxşı bir plov dəmlədərəm. Özü də yeməkxanada yox, evdə. Qədir yeməkxana qonağı deyil.

Qədir həmişəki kimi dinib-danışmırdı, çox fikirli idi. Hardan ağlına gəldisə birdən qəfil soruşdu:

- Məllim, görən Dorikin iti durur?

Çaşdım qaldım.

- Nə bilim, vallah, Qədir. Yəqin ki, durmuş olar.

Köpəyoğludan zəhləm getsə də, amma itindən yox idi.

Bir kəndin içindən keçəndə yolumuzun üstünə bir qara pişik çıxdı. Hamımız dilxor olduq. Dedik ki, bu gün bəxtimiz gətirməyəcək.

(ardı 14-cü səhifədə)

QƏDİR RÜSTƏMOVUN OV MACƏRALARI VƏ YOLUMUZUN ÜSTÜNƏ ÇIXAN QARA PİŞİK

(əvvəli 8-ci səhifədə)

Qədir gülüb özündən getdi və dedi:

- Ə, o pişiyin bəxti gətirmiyəjey ey, qabağına biz çıxmışıq. Evi-eşiyi dağılmış, yurdu-yuvası boş qalmış, çöllərə səpələnmiş adamlarıq, çıxmışıq yazığ pişiyin qabağina.

Getdik Ağgölə. Ya Qədirin ov həvəsi yox idi, ya da qara pişikdən arxaç keçdi, heç nə vura bilmədik. Kor-peşman qayıdırıq. Bir kəndin içindən keçəndə gördük yolun kənarında iyirmi-otuz ev qazı otlayır. Qədirlə də Tahir abi öndəki maşındadı, keçib gedibler.

Xallı Şahin çığırdı:

- Ə, saxla, saxla!

Maşını saxladıq. Xallı Şahin tez maşından düşdü, güllə ilə iki qazı vurdu. Kənd camaatı güllə səsinə axışdılar yola və başladılar Xallı Şahini qovalamağa.

Balaqanov ki *(bilməyənlər üçün: İlf-Petrovun "Qızıl dana" əsərindəki qəhrəmanlardan biri)* necə oğurladığı qazı qoltuğuna vurub qaçır və camaat tökülür arxasınca, Xallı Şahin də qazları vurub qoltuğuna maşına tərəf qaçır, kənd camaatı da arxasınca. Balaqanovdan fərqli olaraq, Şahinin qoltuğunda iki qaz vardı. Balaqanov son anda qazı tullasa da, Xallı Şahin qazları tullamadı, özünü birtəhər maşına saldı:

- Çıxdıq aradan!

Camaat arxamızca beş-altı daş atsa da, gec idi.

Bir az gedəndən sonra gördük ki, Qədirgili maşını saxlayıb bizi gözləyir.

- Harda qalmışdınız?

Xallı Şahin əllərində iki qaz maşından düşdü:

- Qaz vurmuşam.

Qədir:

- Ə, bunnarkı ev qazıdı.

- Noolsun. O boyda kişiyə söz vermişəm ki, qaz vurub gətirəjəm. Deyirsiniz indi onun yanında yalançı çıxeydim?

Tahir abi Xallı Şahinlə dost olsa da, o qədər də xoşu gəlməzdi, tez-tez sancardı, bəlkə də çox danışdığına görə. Hətta özündən kiçik qardaşı Rizvana deyirdi:

- Şahinlə çox oturub-durduğuna görə səndən də xoşum gəlmir.

Tahir abi Xallı Şahini təpədən-dırnağa süzüb dedi:

- Şahin, sənin ömründə heç düz danışdığın olub ki?!

Ən maraqlısını indi oxuyacaqsınız. Geri qayıdanda gördük ki, yolumuzun üstünə çıxan qara pişiyi həmin yerdəcə maşın vurub.

Qədiri yenə gülmək tutdu:

- Gördünüz, pişiyin bizə görə bəxti gətirmədi...

Gəldik Paşa kişigilə. Yaxşı bir süfrə hazırlamışdı. Plov da dəmlətmişdi. Xallı Şahinin vurduğu qazları görəndə gülməkdən öldü. Dedi ki, ə, Şahin gərək bunu yolub iki gün açıq havada saxlayasan ki, iyisi-qoxusu getsin.

Sonra da məlum oldu ki, heç bizə arxayın olmayıb, özü çıxıb kəndin aşağısından dörd dənə turac vurub və turac plovu dəmlədib.

Ən pisi o oldu ki, həmin ovdan bir qədər sonra Tahir abini, yəni Axundov Tahiri (ağdamlılar onu "Axundov Tahir" deyə çağırırdılar) itirdik.

Qədir Rüstəmov Tahir abidən sonra, ümumiyyətlə, ova getmədi. Söhbət vaxtı səbəbini soruşanda dedi:

- Məni ova Tahir dadandırmışdı. Tahirsiz nə ov ey...

***

Çox qəribədir, heyvanseverlər var, olsun, yaxşıdı. Amma məsələ nədi? Deməli, bu "heyvanseverlər" mənə nöqsan tuturlar ki, ov eləmək günahdı.

Deməli, yazıq qoyunu yemək olar, dananı, inəyi, camışı yemək olar. Toyuğu, çolpanı, ev qazını, ev ördəyini yemək olar, amma çöl qazını, çöl ördəyini, dovşanı, turacı, qırqovulu yemək günahdı. Niyə, qardaş?

Tanrı insanı yer üzünün əşrəfi yaradıb. Bu gün bəyəndiyimiz və bəyənmədiyimiz, hətta pandemiyanın barmağına doladığı dünyanı və bu dünyada nə varsa hamısını insan üçün xəlq edib. Kəlbəcərdəki Dəlidağı da, Niaqara şəlaləsini də. Və bütün yeyilə biləcək heyvanları da insan üçün yaradıb. Yəni bizim on min, yüz min il bundan əvvəlki babalarımız ov əti ilə yaşayıblar. Əgər ov əti qadağan olunsaydı bunu Tanrı tərəfindən göndərilən kitablar qadağan edərdi.

İndi əslində mən ovla bağlı yox, Qədir Rüstəmovla bağlı xatirələrimi bölüşürəm.

Deməli, adətən Qarabağda, yəni Ağdamda, Ağcabədidə, ya Bərdədə müəyyən dostlar toy edəndə çox vaxt mənə dəvətnamə göndərmirlər ki, uzaq yoldu, nəyə gəlsin.

Amma elə ki xəbər tuturdum hansısa bir dostumun toyudu, dəvətnaməsiz gedərdim. Ağdamda dostum Axundov Rizvanın (Tahir abinin kiçik qardaşı) toyudu. Mənə dəvətnamə göndərməyiblər, məlum səbəbə görə.

Şahin Hümbətəliyev zəng elədi ki, sabah Axundov Rizvanın toyudu, gəlməyəcəksən? Dedim, tezdən yanınızdayam.

Mən Ağdama adətən Sabirabad yolu ilə, Ağcabədidən keçib gedirdim. Saat 11-12 olardı çatdım Ağcabədiyə, bir stəkan çay içdik. Şahin Hümbətəliyev (Ağcabədidə istintaq şöbəsinin rəisi idi), Kamil Quliyev (Ağcabədinin baş "oboxeyisi" idi, hər ikisi mənim qohumumdu) getdik Rizvanın toyuna. Günortanı keçmişdi...

...Oxucu, darıxmayın, söhbət Qədirlə ovdan gedəcək...

... Rizvangilin həyətinə yaxınlaşanda QədirinTanrının da xoşuna gəldiyi səsini eşidirdik: "Ay Laçın, can Laçın".

Nə isə, girdik mağara. Qədir də oxuyur. Bizi görən kimi oxumağını saxladı. Hamı da çaşdı ki, bu niyə dayandı?

Üzünü tutdu bizə və dedi:

- Ə, Məllim, bu Seyran səin dostundu?

Təbii ki, toydakılar da bizə tərəf çevrildi.

- Hə, dostumdu, Qədir.

- O səin nə təhər dostunduku namərd mənim demədiyim sözdəri səin haqqında yazıf...

Həmin vaxt Seyran Səxavət Qədir Rüstəmovla bağlı "Ulduz" jurnalında bir yazı yazmışdı. O nə müsahibə idi, nə hekayə idi, nə reportajıydı, heç bilmirəm nə idi. Əslində Seyran Səxavət o yazısı ilə jurnalistikaya yeni bir janr gətirmişdi. Seyranın Rəmişlə də bağlı belə bir qeyri-adi yazısı var və ümümiyyətlə, Seyranın belə qeyri-adi yazıları çoxdu. Və Seyranın belə yazıları jurnalistikada dərs kimi keçirilməlidir.

Seyran nə yazmışdı? Qədirlə müsahibəsində belə bir yer vardı. Mənim Qədir haqqında yazdığım povestlə bağlı suala Qədir belə cavab vermişdi:

- O nədi ə, povestdə maa ad qoyuf, Beyrək! Yox bir böyrək.

Mən povesti yazan vaxtı 18 yaşım vardı, Qədirlə bir neçə dəfə görüşmüşdüm. O vaxt Sovet hökuməti müəyyən məsələlərə yasaq qoymuşdu. Ona görə də Qədirin adını dəyişib Bəkir qoymuşdum.

- Məllim, o əsərdə məim adımı nə yazmısan?

- Bəkir.

- Ə, poz onu, Bəkir məim qardaşımdı, özü də bir az aramız yoxdu...

... Qədirin qardaşı Bəkiri düzü mən tanımırdım, amma sonra öyrəndim ki, Ağdamın ən yaxşı tarzənlərindən biridi.

... - Bəs, nə yazım?

Qədirlə görüşə Qarabağda adla tanınan dərzi Aydının oğlu ilə getməmişdim, xalam oğlu idi.

- Budey buun adını qoy. Adın nədi, Aydının oğlu?

- İslam.

- Bu nə addı dədən qoyuf saa? Ə, yox, onu da yazma. Get özün bir ad tap dana.

Mən də Qədirin adını povestdə Beyrək kimi yazdım. **Niyəsi də o idi ki,** bu addan **xoşum gəlirdi, amma nədənsə** bizim xalqımız bu adı qoymurdu. Dedim kiminsə bu povestdən xoşu gələr (gör nəyə inanırdım ey, "Dədə Qorqud"dakı adı qəbul etməyənlər guya mənim povestimdən xoşhallanıb övladlarına Beyrək adı qoyacaqdılar) övladına Beyrək adı qoyar...

- Ə, Məllim, Allah haqqı, mən Seyrana elə bir söz deməmişəm, özündən uyduruf. - Sonra sağ ayağını qaldırdı yuxarı, ayaqqabısını göstərdi, italyan ayaqqabılarının tapılmadığı bir vaxtda gözəl bir italyan tuflisi vardı: - Ay camaat, bu ayaqqavını maa Hümbətəliyev Şahin bağışdıyıf.

Sonra da oxuduğu muğamda harda dayanmışdı, ordan davam elədi.

Musiqi bitən kimi gəlib bizlə oturdu. Hal-əhval tutdu və dedi:

- Qalalıların sözü olmasın, havax gedəssən?

- Üç-dörd gün burdayam.

- Sabah heş, yorulmuşux, o birisi gün səni özüm aparajam ova. Amma sallah Şahin gəlməsin, o, çox danışır ey.

Xallı Şahin də durub başımızın üstündə. Qədir qayıtdı ki, sənə bir işim düşüb.

- Nədi?

- Krasnovodskdakı ağdamlılar maa ikimərtəvəli bir it göndəriflər. Dorikin tulası məim itimin yanında p.. yeyir. Səin əlin uzundu, ona pasport düzəldə bilərsən ki, məim itim Dorikin tulasından daha böyük nəsildəndi, aparım soxum Dorikin gözünə.

Qədir it boğuşdurmağı da sevirdi, xoruz döyüşdürməyi də. Türkmənistandan ona göndərilən it də əslində boğuşmaq üçün idi.

- Yox, bunu eləyə bilmərəm.

- Sən də heş, bir yaralı barmağa çiş eləmədin.

- Qədir, Dorikin tulasını çox istəyirsənsə pulunu ver al dana.

- Ə, Dorik Sonya məlliməni satar, amma tulasını satmaz.

Sonya müəllimə 2 nömrəli məktəbdə rus dili müəllimi idi və mənə də dərs demişdi.

Sonra mənim üçün Qədir ən çox sevdiyim mahnısını oxudu: "Neyçün gəlməz"...

... Həmin vaxt yuxumuza da girməzdi ki, bir gün Natəvanın vaxtsız vəfat etmiş oğluna yazdığı bu qəzəl kimi Qarabağ gedəcək və biz hamımız "Neyçün gəlməz" oxuyacağıq.

Tanrının xoşbəxtliyi idi ki, 33 il sonra "neyçün" gəldi.

Və toydan bir gün sonra Qədirlə getdik üzü güləbətinə, yəni Ağcabədiyə, Ağgölə...

Dostlar, arxası gələcək ey!